

GORICA

(Večerne izdanje).

Izhaja vsak **torek** in **petek** v tednu ob 11. uri predpoludne za mesto ter ob 3. uri popoldne za dežel.

Stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošljana do konca decembra 1 gl. 20 kr.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 5 kr.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vettorini, h. št. 9.

Dopise, oglase in naročnino sprejema „Narodna tiskarna“.

Oglasi se računajo po petit-vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 7 kr., ako se tiskajo 2-krat po 6 kr., ako se tiskajo 3-krat po 5 kr. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Sedanji politički položaj.

Vsa znamenja kažejo, da bode cincanja na desnici skoro kmalu konec. Čehom odrekajo vsako zadoščenje za vsa žaljenja, ki so jim bila zadana v zadnjem času ter jih silijo s tem v najodločnejšo obstrukcijo. Seveda Čehom ne preostaja drugega, nego da se oklenejo tega jedinega pripomočka, da strmoglavé vlado, ki je provzročila s preklicom jezikovnih naredb toliko zla za češki narod. Katoliška nemška stranka je že večkrat izjavila, da bi ne mogla z oziranjem na svoje volilce dolgo s Čehi večti na jednom in istem vozu. Ravno tako so se izrekli tudi Poljaki proti obstrukciji in bi morda zapustili Čeha, ako bi ti začeli vporabljati vsa sredstva, katera jim stavi na razpolaganje obstrukcija. Kaj pa Slovenci in Hrvati ukrenejo, ko začno razsajati v zbornici zopet obstrukcijski viharji, tega mi še danes niti ne vemo. Z eno besedo, nevarnost za obstanek desnice se je že tako približala, da se ne bodemo čudili, ako nam poročila prvih dnij tega tedna naznanijo razpad desnice.

Sicer je pa to najsrčnejša želja današnje vlade in drugih merodajnih činitelev. Saj si ne moremo drugače tolmačiti vsega tega, kar se pri nas godi.

Če se ozremo na zadnjo spravno akcijo, si ne moremo misliti o njej drugega, nego da je bila to jednostavna komedija. Ako bi se imeli Čehi udati brezpogojno, potem ni bilo pač treba sklicavati spravne konference, ampak razpravljali naj bi bili o tem v zbornici in potem glasovali. Če se pa hočeta spraviti dva, je samo ob sebi umevno, da vladajo med njima nasprotja. Sprava pa ima baš namen nasprotja poravnati, kar se doseže pa le takrat, ako vsaka nasprotujočih strank nekoliko odneha od svojih zahtev.

Med Nemci in Čehi so bile v zadnjih letih prepirno jabelko jezikovne naredbe, katere je dala vlada Čehom za to, da so opustili pred tremi leti započeto, sicer mirno obstrukcijo, ki je pa že takrat žugala onemogočiti vsako parlamentarno delovanje. Zaradi tega in pa v prvi vrsti, ker niso bili v zadnjih dveh letih tako absolutni gospodarji pri vladinih jasliah — so začeli

Nemci tako divjo obstrukcijo, kakoršne še ni bilo do zdaj v nobenem parlamentu. Onemogočeno je bilo torej istotako vsako plodnosno parlamentarno delovanje in peti je začel § 14.

A tudi tega so vgnali Nemci v kozji rog s tem, da so uprizorili po raznih nemških mestih hude izgrede, ki so bili naperjeni celo proti javnim oblastvom. Merodajni činitelji pa so se, rekli bi, teh izgrediv zbal in mislili so pričeli, kako iveriti zopet normalne parlamentarne razmere. Nemci so pred par leti na svojem shodu v Hebu izdali parolo, da ne bodo poprej mirovali, dokler se ne odpravijo jezikovne naredbe. S to izjavo so morali računati merodajni činitelji, ako so hoteli z lepa odpraviti obstrukcijo iz zbornice poslancev. Zaradi tega pa, ker je sedel v prejšnjem kabinetu odlični Čeh dr. Kaizl in pa ker tudi bivši ministerjski predsednik grof Thun, kot ud češkega konservativnega veleposestva, ni hotel preklicati jezikovnih naredb, moralo je odstopiti celo ministerstvo ter se umakniti možem, ki prekličejo te naredbe. Te može so našli, in na čelu jim stoji grof Clary. Preklicali so jezikovne naredbe in s tem pomirili Nemece.

Ali kaj bi bilo doseženo s tem, ko obstoji v državnem zboru še vedno večina, kateri pripadajo Čehi, največji protivniki sedanjega ministerstva?! Nič! Ako ostane ta večina, torej dvakrat nič. In to je gotovo vedel grof Clary, predno je postal minister, vedel je pa tudi dobro, kaj mu je v tem slučaju storiti. Grof Clary ni postal ministerjski predsednik samo zato, da prekličje jezikovne naredbe ter s tem pomiri Nemece, prevzel je tudi nalogo, da spravi v tir državnozborski voz in če bi to ne šlo pri sedanji državnozborski večini, bi grof Clary imel tudi nalogo, da razbije sedanjo večino in če se ima to zgoditi tudi s pomočjo viših močij.

No, to se mu bode, kakor kažejo dejstva, najbrže posrečilo, namreč razbiti sedanjo večino. Popolnoma prepričani smo pa, da se nau s tem korakom nikakor ne posreči, spraviti parlamentarni voz v pravi tir.

Gospodarji situacije so Čehi, brez sprave z njimi — ni mogoče normalnega parlamentarnega delovanja. Ker pa sprava

šestletnim dečkom Karlom bolna nazaj v Brodišče. Mož jo je bil zapodil (neverjetno je, kako so neki dedci surovi do one, kateri so dali roko v mejsebojno podporo). „Kaj čem začeti s taboj, ko mi vedno le krčičiš (stokaš)?“ rekel jej je pri slovesu. „Glej, da brzo skončaš, da se bom mogel ženiti.“

Brat Jožef jo je sprejel v kočo. Kam bi bila pa sicer šla? Svet je sicer široka postelja in nebo prostrana streha: ali topleje je v ozki kočici. V tej ozki halupici, (kočici) je dotrpela v pol letu. Danes so jo nesli pokopat. Pogreb je bil uboren. Naprej je nesel boš deček križ, za njim je šel g. učitelj, ministranti in duhovnik v roketa. Štirje može so nesli na nosilih rakev, pokrito z ubogim pregrinjalom. Za ravnijo je stopal brat Gruden in žena; peljala sta ob jokane Karliča. Oblečeni so bili slabo. Pa molili so pobožno sv. rožni venec — s starimi beračicami, ki so hramale za njimi. Ali ne zveni ta molitev duši (odločeni od telesa, ki tam mrtvo leži v krsti), veliko bolj prijetno, nego Beethovnova tužna popotnica?

Pridejo na pokopališče. Pri grobu odkrijejo rakev. Bila je zbita skupaj iz borovih desk in natrta z rmeno ilovico. Na pokrovu je bil napravljen mizar z apnom bel križ. Položijo jo na dva kola, počrez deta čez grob. Duhovnik je odmolil spev (psalm)

ni mogoča, peti bode moral zopet § 14. A grof Clary je zastavil častno besedo, da se ga ne bode posluževal. Kot kavalir tudi gotovo obstane pri tem. Grof Clary morebiti razbije večino — a umakniti se bode moral tudi sam. Ako pa prične za tem zopet peti § 14, ali pa celo kaj družega, o tem molčimo.

Popravki Italijanov k Spinčičevem govoru.

Posl. Cambon: Nasproti izvajanjem posl. Spinčiča moram zanikati odločno, da je bilo v predmetnih tržaških napovedanih 50 slovenskih rodbin kakor stalno bivajočih, in zanikam, da je glasom statističkih podatkov 258 učencev obiskovalo dotično šolo.

Odločno moram oporekati trditvi, da magistrat v Trstu ima oblast okrajnega glavarstva in da kakor tako intervenira na ljudskem štetju; kajti uprav vsled rogoviljenja gospodov, katere zastopa gospod Spinčič, se je namestništvo odločilo, da je, če tudi ni te oblasti definitivno odvzelo magistratu, vendar naložilo to namestniškemu funkcionarju, tako, da stvar čaka svojega rešenja; s tem se je kršila integriteta mestne občine tržaške. (Prav res.)

No, gospod nasprotnik je omenil nekaj resničnega, da so namreč okoličanski Slovenci leta 1884. uležili prošnjo, s katero so zahtevali slovensko šolo v Trstu.

Stvar pa je taka-le:

V letu 1868. je mestna občina tržaška dovolila Slovencem okolice 8. reci osem sol, posamične vasi v okrožju so torej preskrbljene z šolami; da so tudi v središču mesta zahtevali šolo, po distanci, ki je, kakor znano, v zakonu določena z 4 kilometri, se je pokazalo, da od ene šole do druge, če tudi je bilo mesto vmes, ni bilo distance 4 kilometrov, vsled česar je namestništvo odreklo jedno šolo in se ta šola bo morala vedno odrekati; Slovenci so bogato preskrbljeni z šolami; zakon ne pravi, da tam, kjer mora biti distanca, ni zidati hiš, ali da mora tam biti na deželi, tega ne pravi zakon.

Jaz trdim le, da se na ljudskem štetju, vsaj od naše strani, ni uvedlo nikako pačenje, in, če se dogaja kako pačenje, ga ni

pokropil naposled mrliča, spuščenega v grob, vrgel trikrat prsti na njo in g. učitelj je zapel:

Samo pest prsti
Dejte mi na grob itd.

Po tem so odšli v cerkev. Sorodniki so pomolili pri grobu še tri očenaše, potem je grobar zagrebel rakev, napravil nad njo malo mogilo, in zapičil v njo v znamenje kos lesa. To je njen spomenik. — Ali, vsaj težil te ne bo, srečna žena. Tebi je grob pribežališče pred zlobo moža in sveta, tebi je hram pokoja. Spi, spi brez skrbi, do jutra je še dolgo, petelin še ne naznanja sodnjega dne.

Po sv. maši je šel Gruden v zakristijo k gospodu župniku. Pozdravi ga ter reče: „Spoštljivo prosim, častiti gospod, kaj sem dolžan?“

Duhovnik se nasmeje: „Ali je ostalo mnogo po rajni?“

„Nič.“

„No, tedaj pa razdeliva si to, dragi Gruden. Polovico (od nič) mi dajte, a polovico imejte vi.“

„Tedaj pa naj vam gospod Bog poplača“, zahvali se bajtar. — „Bog vam daj zdravje.“

„Zahvalim; Bog daj tako.“

Na pokopališču se je zahvalil še nosačem za pomoč; potem prime Karliča za roko ter ga pejje domov.

smeti iskati v našem taboru, ampak v taboru naših nasprotnikov.

S tem — menim — sem opravil ono, kar je gospod Spinčič rekel gledé Trsta.

Posl. Spinčič: Visoka zbornica! Gospod poslanec Zanetti je menil, da me more popraviti v nekaterih točkah, in je govoril v predpostavah, kakor da sem jaz rekel, da se v vsem Primorju nastavlja le italijanski duhovniki. To zadevno je navajal duhovnike, kanonike, profesorje in župnike v Gorici. S tem pa me nikakor ni popravil, kajti jaz nisem rekel, da se v vsem Primorju nameščajo le Italijani za duhovnike. Rekel pa sem, da se v Primorju tudi v hrvaških krajih nastavlja Italijani, in v tem pogledu bom navajal pozneje tudi imena, ker gospod Zanetti tako želi. On je rekel, da jaz nisem navel nikakih imen: jaz sem navel toliko imen in krajev, da stenografi niti niso mogli napisati vseh imen, da so pustili prostora, da jaz sam vpišem iste, ali pa so ta imena jako krivo pisali.

Ako me gospod Zanetti vprašuje po imenih, kjer so Italijani, nevesči hrvaščini, nastavljeni v hrvaških krajih, pa mu pravim, da je v Vižinadi, v župniji, katere veliki del prebivalstva je hrvaški, nameščen župnik, ki je celó italijanski podanik (Čujte! Čujte!) in ki nimalo ni več hrvaškemu jeziku. (Čujte! Čujte!)

Nadalje mu lahko navedem, da več duhovnikov, vzgojenih v noveji čas za škofijo poreško, kakor na pr. duhovnik Franka, potem oni v Marčani, Demarin, in mnogo drugih je nastavljenih v čisto hrvaških krajih, ne da bi bili znani in ne znajo zadostno hrvaškega jezika.

Nadalje je hotel popraviti, da se ne talijanči tudi v cerkvi; a jaz morem le ponoviti, da se v noveji čas v resnici italijanizuje po cerkvi; zlasti velja to za škofijo poreško-puljsko, za katero obstoji konvikt v Kopru, kjer se gojenci hrvaške narodnosti le težko spremljejo, ampak skoro jedino Italijani. (Čujte! Čujte!)

Tako dela škof, ki je došel iz pokrajine spoštovanega gospoda poslanca. (Poslanec Zanetti: Ki pa popolnoma govori hrvaški in slovenski!) Jaz nisem nikdar nasprotno trdil, sam sem ga čul. (Poslanec Zanetti: Nepristranski mož je!) Da, jako nepristran-

Deček sede na klop pri peči, pobesi glavo ter jame plakati.

Koçar si sezuje čevlje. Napravljal se je v kamenolom. Lenoba je greh in brez dela ni krompirja, še manj pa kolača.

Ko vidi dečka jokati, vpraša ga nežnim glasom, kakoršen slišiš le pri ljudeh, ki imajo detinsko srečo: „Zakaj pa jokaš, Karlič?“

„Ah, kje najdem zdaj tata?“

„Ali hočeš za njim?“

„Kaj bi pa delal ti brez mamice?“

„Ali pojdeš rad za njim?“

Deček odkima z glavo: „O ne? Tam bodem spet tepen; tukaj nisem bil.“

„Torej pa ostani pri nas.“

Dečku se zablistajo oči. Vzdigne glavo, pogleda začudeno strica in reče: „Ali me ne poženete strani?“

„Če boš poslušen — ne.“

Deček poskoči: — „Kaj naj delam striček?“

„Čakaj do zajutreka. Po tem lahko greš z Martinom in Josipo v gozd po češarke (storže).“

Gruden gre za ženo v kuhinjo. Kuhala je krompir za zajutek. Čula je bila možev pogovor.

„Prosim te“, je šepetala „kam pa misliš? Veš, da bi rada vsakemu pomagala — ali sprejeti tega dečka, ko imamo šest svojih, a v usta nič drugega nego ta krompir.“

LISTEK.

Štirje pogrebi.

Češki spisal V. Kosmák.

—><—

(Konec.)

IV.

V Brodišču so peli zvonovi na stolpu; le cinkali so, ker niso bili veliki. Zvonili so rajni brusarki, ki so jo nesli štirje može k pogrebu. Umrla je pri svojem bratu, ubogem kočarju. Jožef Gruden je bil zares ubože! Ni imel drugega, nego to halupo (kočo), dve kozi in majhen laz (rut). Za to pa šest zdravih otrok. Tem je pač dišalo jesti, da se je kar kadilo.

Imel je tudi sestro Barbo, lepo, pridno sestro — a danes je bil njen pogreb. Ljubil jo je bolj odkritosrčno, nego kak princ svojo sestro princesinjo. V Brodišču jej ni ugajalo — hotela je višje! In šla je v svet; saj pravijo, da tam cvete sreča. — Ali ubožici se je slabo razevela! Seznanila se je z dosluženi vojakom, — brusarjem ter ga vzela v zakon. Brat jej je izplačal 80 glid. deleža in brusar je šel s svojo mlado brusarko brusit po svetu. Hodila sta okrog osem let, dokler je bila žena zdrava in krepka. Ali vedno potikanje okrog, nerednost in surovost moževa, sta jej razglodala koren življenja. Pred pol letom je prišla sé

ski, ako le za Italijane vzdržuje takov konvikt; no, sedaj vidim vašo nepristranost!

Gospod poslanec Verzegnassi je rekel, da se je o ljudskem štetju za vsakogar pisalo tako, kakor je sam rekel. Temu nasproti ponavljam jaz, da so — kakor sem rekel prej — toliko v okolici tržaški kolikor v Istri organi oblasti prihajali v hiše, ne da bi bili ljudem izročili popisne pole, ampak so govorili le par besed, vpraševali to ali ono, in po tem so zapisavali italijanski kakor občevalni jezik. (Poslanec Verzegnassi: Jaz sem govoril o Gorici in ne Istri.) Potem pa me niste popravili, ako ste govorili o Gorici, dočim sem jaz navajal izglede iz Istre in Trsta. Kar se tiče sodišč, bi morda gospod tovariš dr. Laginja povedal kaj več. Jaz pa vam lahko rečem, da je v Istri okrajnih sodišč 5, 6 in 7 konceptnimi uradniki, od katerih nijeden ne zna pravilno hrvatski pisati in govoriti (Čujte! Čujte!) in kjer se jako pogosto na sodbah morajo posluševati tolmačev. (Vsklikanje.)

Kar se tiče ženskega učiteljskega v Gorici, nisem umel, kar je rekel gospod tovariš, pač pa jaz sploh govoril nisem o ženskem učiteljskem in morda ne bi bilo lepo od mene, ako bi govoril o tem zavodu, ko sem v zadnjic bil tam profesor.

Nadalje je rekel gospod posl. Verzegnassi, da se italijanska imena slovanijo. Temu nasproti popraviljam stvarno, da se je v novejši čas izdala zbirka zakonov za Istro, ki ima na koncu indeks, obsežajoči hrvatska imena, ki so vsa poitalijančena, in sicer so bila prevedena, ne vemo kje. Gledajo, da najdejo takih imen iz Italije in tako so n. pr. popolnoma poitalijančili hrvatsko ime Kastav, v kateri ni nijednega Italijana — gospodje se lahko prepričajo iz vspehov ljudskega štetja — in ki šteje nad 17000 prebivalcev. (Klic: Ad majorem Italiae gloriam). Da, Italiae gloriam! Tu se glasi — Opiano-Opić, Cotelana-Klana, rojstni kraj dra. Laginje, Betula-Breza itd. (Veselost in: Čujte!) In to je dal tiskati deželni odbor na stroške prebivalstva! (Vsklikanje in pohvala.)

Gospodu poslancu dru. Cambonu ne morem odgovoriti, ker ga nisem mogel čuti. (Pride še).

Dopisi.

V Gorici, 10. dec. 1899. Iz trgovskih krogov. — „Pesek v oči“ ali „trgovsko obrtno društvo“, katero sta ustanovila Tuma-Gabršček, ne iz predilekcije, kakor je Tuma razodel svojemu intimnemu prijatelju, da bi pomagala trgovcem, ampak da bi trgovci pomagali njima do nadvladanja goriških Slovencev — ugaša! V to akcijo je bil za tretjega generala določen dr. Triller, ta pa se je usrašil in se preselil po novemletu v Ljubljano mesto v Gorico.*

Ker vsak ve, da Tuma in Gabršček nimata o trgovini ne teoretične niti praktične sposobnosti, dobila sta za „pesek v oči“ nekega uradnika, s katerim se ponašata, da je bil že marsikje.**

*) Tako poroča — „Edinost“. — Ured.
**) Tu smo izpustili nekaj stavkov, ki se tičejo dotičnega g. uradnika; prenaleno o seba je, da bi se z njim obširneje bavili. — Ur.

Mož prime ženo za roko ter reče: „Nezika, zahvali mi Boga, da imamo vsaj krompir. Kaj pa, ko bi nam bil pognil? — Ne boj se, sirota ne prinese nesreče v hišo.“

Grudnova pogleda moža zaupljivo in vzdihne: „No, Bogu bodi priporočeno! Zgodi se, kakor češ, morda pa bo kakor...!“

Za časek pokliče otroke k jedi. Sesuje krompir v skledo, dá vsakemu malo soli, pred Karliča pa položi najboljše razpokane podzemljice. Tu imaš, dečko, ti bodo kakor moka.“

Človeku strpajo solze v oči: če vidi da siromaštvo v ljubezni deli poslednji krompir.

In oni Oče, ki je nad nami in razdaja z bogatima rokama iz neizcrpljivih zalog, ali mora reči zemlji „Ne rodi!“ ko vidi tako siromaštvo? Zaradi ošabnih bogatinov v korist gospoda, ki bi rada tudi Gospoda Boga vklenila v svoje „palagrade“, ne rosi rodovitni dež — ta pada na koriste ubožcev v prtenicah, ki vzdigajo roke k nebu in kličejo: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh!“ in pa radi delé podeljeni grizljaj z drugimi.

Preberite zdaj te štiri pogrebe in pre-mišljaj o njih!

Vzela staga v službo, da bi našim trgovcem in obrtnikom metal „pesek v oči“. On pa piše v „Edinost“, da meče pesek v „Sočo“ ter opazuje, kako se delajo „valčki“ — Tuma-Gabrščekovega prepira.

Začeli so bili mestnim trgovcem in obrtnikom predavati: a „korigirati“ so si morali drug drugemu toliko, da so kmalu poslušalci spoznali — da je vse skupaj le „pesek v oči“ in so popolnoma izostali. Ko je prišel k predavanju samo še eden njih privrženec in nekoliko študentov, pa dva naša radovedneža in dva zagrizena uradnika posojilnice, naznanil je dotični uradnik po nalogu Tuma-Gabrščka, da predavanja v Gorici nehajo, ker jih nočejo obiskovati tisti, katerim so namenjena: da pa se bodo tem pridneje nadaljevala po deželi.

In res! V „Soči“ čitamo, da imajo vsako nedeljo kje na deželi predavanje. Srečna naša dežela! Govoriti pa ne pustijo več veščaku, ampak Gabršček ima veliko besedo: kar 2—3 ure zaporedoma govori o trgovini in obrtniji. Pravijo, da kdor mnogo govori, mora mnogo vedeti ali pa mnogo lagati! Gabršček pa o trgovini in obrtniji gotovo mnogo ve za tiste po deželi, ki sami nič ne vedo in poznajo njega le po tem, kar čitajo v njegovi „Soči“. Kdor pa ima le količkaj trgovske zmožnosti, gotovo spozna, da ta predavanja niso drugega nego „pesek v oči“ za politično gonjo in za nesrečno beganje našega trgovskega in obrtnega stanu.

Iz Doberdoba, 7. decembra. (Izv. dop.) V št. 97. zloglasne „Soče“ se nadaljuje zavljanje in zasmehovanje onih občin, oziroma starešin, ki so se drznile (!) izraziti svoje ogorčenje nad razdružljivo pisavo in postopanje radikalne „Soča“ — ki ubija zaslužene narodne moše-delavce. — ter izraziti svoje zaupanje in priznanje delovanju g. grofa Alfr. Coroninija in tovarišev poslancev. Med drugim pa čitamo, „da so tudi v Doberdobi sklenili dne, 26. nov. zaupnico g. grofu, da si vsi sedanji starešini vkup ne vedó, zakaj se gre“. In pod to lažljivo vest je podpisan: vikar Bratina! — takó, da si vsakdo misli, da je on vest „Soči“ doposlal.

Temu pa popolnoma oporekam, in sicer podpisu, kakor tudi vsebini dopisa. Ni res, da sem jaz ono vest v „Sočo“ poslal, ker zaupnico bi bil tudi jaz podpisal in odobral, ko bi mi bila predložena. In tudi ni res, da starešine ne vedó zakaj se gre. — Vedó — vedó — in ravno za to, ker vedó in so se prepričali, so zaupnico podpisali. In, da so zaupnico podpisali, je sama grda pisava „Soče“ kriva. — Kako to? — Na predlog g. župana, da se zaupnica grofu Cor. in tovarišem pošlje — oziroma nezaupnico dr. T. in „Soči“, je neki starešina zahteval, naj se poprej nekoliko števil „Soče“ v seji prebere — zlasti o napadih na naše združene poslance in g. grofa. Zgodilo se je, „Sočo“ je prebral g. tajnik A. S. in ko je nekaj števil prebral, so bili vsi ogorčeni nad tako pisavo — in so „enoglasno“ zaupnico sklenili. „Soča“ sama se večkrat sklicuje na moše, da naj razsodijo. Razsodili so, a ne v „Sočin“ prid — za to — pa — „ne vedó zakaj se gre!“ — Sicer pa ni to starešinstvo edino, ki po „Sočini“ pisavi „ne vé zakaj se gre“ — taka so dosedaj še vsa starešinstva slovenskega naroda, ki so zaupnice sklenile. —

Zavedne in razsvitljene so le tiste občine, ki nočejo zdaj več hvaliti in za pravo spoznati tega, kar je „Soča“ sama pred časom v nebesa povzdigovala. Še na zadnjem obč. zboru „Sloge“ je g. lastnik „Soče“ zatrjeval: „Edina dr. Gregorič in grof Coronini sta vse, drugi vsi niso nič.“

In zdaj?! — Nekdaj smo imeli „Corriere“ za najboljši list — samo da si je človek ravno nasprotno predstavljaj, kar je pisal. Ravno takó je zdaj s „Sočo“.

To razvidijo že neučeni čmetje! — Gorje — kdor dela zmešnjave in razkol med narodom! — A. B.

Iz sv. Križa, 9. decembra. (Izv. dop.) Krivi prerok je razglasil, da bode konec sveta. Ves človeški rod je bil v nepopisljivem strahu, ljudje so se skrivali, eni v klet, drugi na gore i. t. d., dnevi bili so strašni od 12. do 16. novembra t. l.

Ugoden čas, — Antikrist se je oglašil, v Gorici (v mestu), seveda, z I. in II. pod-antikristom, in nekaj zaslepljenega naroda

dervi za njimi. Isti obljubujejo, da bodejo denar sejali (odrešenje in zlate čase goriški deželi), ako jih bode ljudstvo častilo. — Res zlati časi za Goriško deželo!

Dr. Tuma in njegova soproroka so sveti, in njih nauki so tudi sveti, tako piše „Soča“ v svojih hvalnih psalmih, kar pa „Gorica“ piše, to je lažljivo, sploh vse slabo.

Dragi čitatelj! Prosim Te, pomisli nekoliko, kdo so vsi ti „Sočini“ svetniki, in prepričaj se, da je od teh devet desetih tistih, ki bi bili radi deloma starašine, župani, dež. poslanci, derž. poslanci. Ker so pa v manjšini, kriče, da bi radi s svojo „svobodomiselno“ učenostjo ljudstvo osrečevali.

Vsi ti se zaganjajo v naše hvale-vredne deželne in derž. poslance in v zaupnice poštenih občin — istim.

Iz „Soče“ lahko spoznamo (ako bi vedeli imena dopisnikov,) kedo bi bil rad starašina, župan, dež. ali derž. poslanec: sicer tudi oni vedo, da ne delajo prav proti našim dež. in derž. poslancem, ali tako jih sili nekaj. —

Tudi iz naše občine sv. Križa se je vrnil dopis (hladilo srcá) v „Sočo“ št. 92, ki pravi: da ena tretjina starašin nima niti pojma, kaj je zaupnica. No, naše starašine niso advokati ali vendar ne grejo vprašat g. dopisnika, kaj je zaupnica, ker je še bolj neumen kot oni. Ko bi bil pa tudi on starašina, ali kaj več, bi bil bi tudi on podpisal zaupnico, ker pa ni nič, je seveda proti zaupnici.

Mi smo zelo radovedni, kedo ste in koliko Vas je tistih, „svobodomiselnih“ volilcev? Iz volilnih staraš. zapisnikov je razvidno, da Vas je zelo malo, prilično toliko, da Vas lahko en sam konj popelje v Trst. Vsaj se poznamo!

„Soča“ je spravila od g. dopisnika le toliko v javnost, kar je bilo nji prav, drugo je črtala. Vidite g. dopisnik, samo kar njej ugaja to priobči. In ti „Soča“ vidiš, kaj vse kvasi g. dopisnik? da ni niti vredno javnosti.

Tudi dopisnik iz Ajdovskega okraja se v isti št. „Soče“ zaganja v naše zaupnice.

Temu dopisniku svetujemo le, da naj nas v miru pusti, in naj si raje hlače šiva ta čas.

G. Peter ni hodil iz Gorice v sv. Križ uterjevati social. demokrate, pač pa ga potrebujemo zakaj družiga, in nam lahko več koristi, kakor vsi Antikristovi učenci. Dopisnik pravi tudi, da mu (g. Petru) večina ne želi povratka v sv. Križ. Mi bi radi vedeli, kje je tista večina, ali vsaj kedo je tisti. Da pa dopisniku zavezemo jezik, mu povemo: da edino prigovarjanje naše je g. Petra Medveščka pripravilo do tega, da se je spet povernil v sv. Križ, in Križani smo ga radostno sprejeli. Službo obč. tajnika, katero je pustil pri odhodu in katero sta gg. Mrevlje in Sinigoy začasno opravljala, bila mu je precej izročena v njegove poštene in zanesljive roke. Radi tega mu morda kateri iz bližnjih občin ni želel povratka, ker je mislil, da utegne dobiti njegovo službo.

„Soča“ misli, da smo res že tako surovi kot ona. Že ko se je v prvo našo zaupnico zaganjala, bi ji bili lahko vrnili, ali za tako surovo in nesramno lajanje v zaupnice, kakor tudi v dežel. in derž. poslance, posebno v g. grofa Coroninija, se ne brigamo. Obzalužemo le človeka, ki ne spozna in ne obsoja tako zabavljanje. Ker ni bilo konca sveta, tudi v Antikrista ne verujemo!

Iz Gabrij pri Ajdovščini, dne 5. decembra 1899. (Izv. dop.) Gonja „Soče“ ne more pustiti v miru nobene občine, katera je dala zaupnico g. Coroniniju. Domišlja si, da je agitacija po deželi in okolični silna, domišlja si, da so nekateri starašine babji in kdo ve kaj še.

Povsod najde kako osebo, po kateri dosledno udriha, ker ne trobi v njen rog. Če boleg tudi smeši prave zastopnike občin, katere je ljudstvo izvolilo, kaj zato. Saj „Soča“ piše vedno stvarno in dostojno. Če tudi poleg tega nesramno laže, tudi nič ne dé. —

Tako se tudi menda zadira znan političen „junak“ v 95. št. „Soče“ v našo vas, kakor bi dali zaupnico po vplivu nekega moža, ki poštene ljudi zmerja s „švindlerji“. Če kaj takega „Soča“ misli, se jako vara. Le naj pride dotičnik v našo vas, prepričaj se lahko o naših razmerah; potem menda ne bode tako neumno pital svoje čitatelje s takimi lažmi.

Ali misli „Soča“, da se bode mo dali po njej strahovati? Naj se le potolaži! Če meni, da so vsi oni, ki podpisujejo zaupnice sami tepci, nevedneži, ki o politiki ničesar ne vedo, zakaj se je pa ista „Soča“ vedno sklicevala na treznost in zavednost svojih volilcev? Ali misli, da bode mo našim mecenom in dobrotnikom nehvaležni? Ali pa, da smo tako pozabljivi, kakor ona, t. j. tista „Soča“, ki je še nedavno Coroninija povzdigovala v deveta nebesa, sedaj pa ga zaničuje in bi se ga rada iznebila, da bi kdo drugi zasedel častni stolček. Kako drugače bi pisala, če bi dali zaupnico kakemu drugemu gospodu, četudi morda pijani v kaki gostilni. Torej gospodje okoli „Soče“, če so vam zaupnice tako v želodecu, da bi jih radi vdušili, in če menite, da je „goričanska banda bankrotirala“, objavite Vi nezaupnice. Saj bode mo vedeli, pri čem smo. Le ne farbati in zavijati!

Sploh, kako sodimo o „Soči“, mora jej biti znano: saj ne dohaja v našo vas nobena, čeravno jih je pred časom več. Dva „Primorca“ sta še tu, a še ta do novega leta, ker sta plačana. — Tako je, in ne drugače!

Z Vipavskega, dne 8. dec. (Izv. dop.) — Moj sosed je dne 8. nov. poslal dopis „Soči“. Pritožuje se, da strasti prevladujejo nad možato delavnostjo. V silno konfuznem stavku pripisuje strasti „njim“, katere pa ne imenuje. Poslancem očita, da so se skregali „in se boje prvenstvo izgubiti“. Potem prerokuje, da naši poslanci bodo prvi, ki preprečijo zboljšanje plač učiteljstvu, rekoč: Oni mi je na poti. Žal, da dopisnik ne sedi na katedru univerze v Kani! Ohladite si, gospod dopisnik, razgredo glavo, potem morda spoznate, da se trast drži prav Vas, da ravno strast vam je narekovala one stavke za „Sočo“. „Poslanci so se skregali radi ene osebe, ki se boji prvenstvo izgubiti“. Vi mislite dr. G. Strast Vas je oslepila, da ne vidite, da je kedo drugi tista oseba, da je ena oseba odpovedala vzajemnost vsem sopolancem, da je ena oseba se po robu postavila tudi našemu narodnemu voditelju, da bi „zasedla njegov stolček“. Komu naj velja Vaš vsklik „oh, sramota!“ ali vsem, ki so ostali vzajemni, ali enemu, katerega je strast po visokosti — oslepila!

Vprašajte, gospod sosed z Vipavskega, tudi sam sebe, ni li zopet strast vam navdahnila natolevanje, da poslanci prvi preprečijo zboljšanje plač učiteljstvu. Strast slepi!

Politični razgled.

Državni zbor.

V četrtek je zbornica poslancev končala razpravo o porazdelitvenem zakonskem načrtu, katerega je izročila nagodbenemu odseku v proučenje ter svoječasnno poročanje. V tej seji je stavil češki poslanec Dworak nujni predlog, da se odpravi cesarska naredba z dne 20. aprila 1854., to je tista naredba, po kateri se kaznujejo razni policijski prestopki, za katere ni najti specialnih določeb v ostalem zakonodestvu. Od četrta pa do danes ni bilo nobene seje. —

Razprave o nagodbenem odseku.

V nagodbenem odseku vlada ni prodrla s svojimi namerami. Bilinski je predlagal, da se najprej prične razprava o porazdelitvenem zakonu, potem o kvoti in potem o naredbah, po katerih se je dogrnala ogrska nagodba. — Stransky je predlagal najprej razpravo o naredbah. Levičarji so bili proti in večino je dobil predlog Bilinskega. Toda, ko se je imel voliti poročevalc, odidejo češki poslanci od seje; odsek je bil vsled tega nesklepčen, zato se je seja odložila za pol ure. — Ko so bili zopet sklepčni, ponujali so poročilo poslancu Tollingerju od katol. ljudske stranke, ta pa je dejal, da ga ne sprejme, ker se mora poprej o tem pogovoriti v klubu. Vsled tega so pričeli razpravo o naredbah, tedaj so se zopet vrnili češki poslanci in poročevalcem je bil izvoljen Dzieduszicky, ki naj popoldne poroča. Vlada je bila v veliki zadregi, ker je bila razprava preložena in ker bodo levičarski poslanci prisiljeni glasovati za rabo toliko od njih napadanega § 14., ako bodo hoteli rešiti vlado. Zato pa Clary zopet dela nato, da bi se pričela razprava o porazdelitvenem zakonu.

Proračunski provizorij in Poljaki.

Poljski klub je sklenil vladi dovoliti dvamesečni provizorij.

Z bojišča v Južni Afriki so poslali v svet te dni angleški poročevalci več poročil, ki pa večinoma ničesar ne povedo in imajo le namen prikrivati resnično sliko angleškega položaja.

Pomenljivo bi bilo jedino to, da se sedaj, akoravno precej pozno, poroča o kapitulaciji Mafekinga, ki je bil že v početku vojske v nevarnosti, in da je v najkrajšem času pričakovati večje bitke pri Spytshfonteinu, južno od Kimberleya. Iz poročila, da je nekaj tisoč Burov ostavilo Ladysmith, se da sklepati, da so tam že dovršili svoje delo, in da gredo morda na jug ali pa na zahodno bojišče.

Domače in razne vesti.

P. n. gg. volilci

iz skupine veleposestva slovenskega se uljudno vabijo v prostore goriške Čitalnice na pogovor v četrtek dne 21. decembra t. l. ob 11. uri predpoldne, da se dogovorijo radi kandidata pri dopolnitvi volitvi enega deželnega poslanca izrečene volilne skupine, ki se bo vršila dne 3. januarja prihodnjega leta.

Za društvo „Sloga“.

Dr. A. Gregorčič, predsednik.

Imenik volilcev za dopolnilno volitev enega deželnega poslanca v prvi skupini veleposestva, smo priložili današnjemu listu.

Dopolnilna volitev v drž. zbor za mesto odstopivšega posl. kmečkih občin grofa Alf. Coroninija se bode vršila dne 29. januarja 1900 v Gorici. Volitev volilnih moč v kmečkih občinah se ima vršiti o pravem času v njih samih in sicer se volijo volilni močje v sodnijskih okrajih: Gorica, Kanal, Ajdovščina, volilni kraj Gorica; Tolmin, Cirknje, volilni kraj Tolmin; Bovec, volilni kraj Bovec; Sežana, Komen, volilni kraj Sežana. Volilni močje novega sodnijskega okraja v Kobaridu vrše svojo volilno pravico tam, kjer so bili uvrščeni pred osnutjem novega sodnijskega okraja. — Tako poroča „Novi List“.

Imenovanja. Cesar je svetovalcu višega deželnega sodišča v Trstu Ludoviku Tomasichu, o priliki zaprosenega prestavljenja v trajni pokoj, podelil pristojbine prosto naslov in značaj dvornega svetovalca ter imenoval deželnega višjega sodišča svetovalca, gosp. dra. Evgenija pl. Pflügna v Trstu, podpredsednikom ad personam na tamkajšnjem deželnem višjem sodišču.

Finančno vodstvo v Trstu je imenovalo: kontrolorja Zanella Avgusta davkarjem; adjunkta Frandolič Josipa in Perco Alojzija davčnima kontrolorjema; adjunkta Visintini Karola in Uovich Franceta davčnima oficijaloma in praktikante Politeo Ivana, Biasioli Gvidona, Eberhardt Gvidona in Kukanich Davida davčnim adjunktom.

Za „Šolski dom“ so nabrali pri poroki g. Franciška Jeklina z gospico Marico Lapanja na Pečinah 10 kron in 20 vin. Živelj vrli darovalci!

Za **toterijo „Solskega doma“** so darovali Nj. sv. kneginja E. L. 20 K; Emilija — elegantno skatelo iz svile; Marija — album; S. S. sacket; g. Marija Kancler knjigo in blazinico v podobi breskve za bučike; gospodična Evgenija Mahorčič, c. kr. poštna upraviteljica v Sežani, knjigo „Spomenik šestoletnice začetka Habsburške vlade na Slovenskem“; gospica Zorica Klavžer fino šatuljico za rokavice s zlatom vezano (l. r. delo); rodoljubna družina družina Premrou 3 krasne darove: 1. elegantno salonsko mizo, 2. lep tintnik iz porcelana, 3. fin nož za rezanje papirja; gosp. Braunitzer 6 linih nožev za dessert.

„Beseda“ za „Šolski dom“ je napolnila v nedeljo dvorano „Slovenske čitalnice“ v Gorici. Bil je to lep dokaz rodoljublja in ljubezni do naše mladine, dokaz, da se te plemenite ideje oklepamo vsi, najsi bodemo tega ali onega političnega prepričanja.

Zanimiv vsprede je izvajalo čitalnično, pevsko in igralno osebje vseskoz odlično in sijajno.

Za vznositim možkim zborom „Domovini“ je uprav razvnela občinstvo krasna narodna pesem „Daj mi, dekle, pušljec!“, katero je ranjki Stanko Pirnat tako mojsterski priredil za možki, ženski in mešani zbor.

Animirano občinstvo je viharno ploskalo cvetočemu vencu dražestnih pevk ter krepkemu možkemu zboru. Istotako je navdušil živahni mešani zbor P. H. Sattnerjev „Po zimi iz šole“. Gromno ploskanje je še le poleglo, ko se je zastor zopet dvignil ter so pesem ponovili. Vrlemu in neumornemu pevovodji g. Iv. Mercini gre popolno priznanje za njegov obili trud; točno in izrazito izvajanje vseh pevskih točk kaže, da imamo v njem izvrstnega dirigenta. — S posebnim zanimanjem je pričako-

valo občinstvo saljivi gledališki igri „Igra piké“ in „Kdor se posledni smeje“. In ni se varalo! Fino, premišljeno in naravno izražje vseh igralcev in igralce nas je naravnost presenetilo. Gibali so se „na deskah, ki pomenijo svet“ tako imenitno, da smo mislili, da imamo prave izvežbane igralce pred seboj. Komu naj bi dali prvenstvo? Občinstvo se je izborno zabavalo ter dalo duška svojim čutom z obilo pohvalo in ploskanjem. In to je veljalo vsem igralcem in igralcem!

„Beseda je torej dosegla popoln uspeh v vsakem oziru.“

„Soča“ in mi. Lastnik „Soče“ nekaj časa sem v vsaki številki svojega lističa sentimentalno stoka in vzdihuje, „da preganjamo „Sočo“ in vsiljujemo „Gorico“ na najprezrednejše načine in celo cerkev in spovednica že delata reklamo za nas“. Za tem pa takoj bahaški trdi, da vzdržujejo „Gorico“ njegovi pristaši iz radovednosti, in da bo treba delati po načelu: zob za zob!

Kdor pozna „Sočo“, ki utaji solnce na nebu, če je ravno treba, ta ve, da bi bilo popolnoma brezuspešno, ko bi jo mi pozvali, da naj nam dokaže svoje upravljanje trditve. Stvar je pa v resnici taka.

Goriški Slovenci so do grla siti ostudne pisave in terorizma „Sočinaga“, zatorej romajo čeli kupi „Soče“ njenemu lastniku nazaj v primerno uporabo. In to je zakrivil njen lastnik sam.

Dr. Tuma je hotel uganjati politiko proste roke ter se v ta namen pobratimski oklenil lastnika „Soče“. Nastopil je javno proti svojim drugom, zbranim v klubu slovenskih deželnih poslancev. Eden proti devetim! Vsi ti pa naj bi molče v žep vtikali brezstidne napade njegovega glasila „Soča“ je pričela pisati naravnost proti edini politični stranki v deželi in njenim voditeljem. Hotela je sedanje razmere prekucniti ter svojih par intimnih pristašev spraviti na površje in do samovlade. V svoji brezmejni strasti je napadla odlične, delavne in nesebične rodoljube ter jih dosledno v enomer javno psuje z „narodnimi troti“. Dr. Gregorčičeva stranka je postala čez noč klerikalna, odkar sta namreč izstopila iz nje dr. Tuma in lastnik „Soče“. Dokler sta bila onadva v njegovi družbi, ni bilo govora o liberalizmu in klerikalizmu, sedaj pa ko sta odšla iz nje, postala je ista na mah klerikalna. Kdo se ne smeje!

Generali brez vojakov pa so seveda brezpomenbni, trebalo je vojakov. Nabrala si je torej „Soča“ poleg „liberalizma“ še nekaj narodno-gospodarskih fraz ter strahilo o konsumnih društvih ter je s tem dupirala nekatere narodne trgovce in obrtnike, hotoč jih zlorabljati v svoje nerodoljubne nakane. Zdjaj pa vidimo, da tudi to ni dosti pomagalo. Onim so se pričele odpirati oči, uvidevati so jeli, kam jih zavaja ta človek s svojimi publicami o „svobodomiselnosti“, o prekomorski trgovini in drugim sličnim peskom v oči. Uvidevati so počeli, da tu ne gre za njih stanovske koristi, pač pa za vse kaj drugega.

Seveda je našega razkolnika hudo pogrelo, ko je videl, da edina upoštevana stranka v deželi ni hotela dalje rok križem držati ter si je ustanovila svoj list „Gorico“, kot glasilo narodno delujočih Slovencev na Goriškem. Trebalo je lista, krog katerega se združujejo vsi stanovski narodnemu delu, ker goriški Slovenci bijemo ljut boj za obstanek in radi tega ne moremo pogrešati nobenega nesebičnega delavca, sicer podležemo močnejšemu nasprotniku našega naroda. Nastala je „Narodna tiskarna“, izdati smo pričeli „Gorico“ in to brez vsakih sebičnih namenov. Ves dobiček tega narodnega podjetja je namenjen slovenskim šolskim zavodom v Gorici.

Naš list si je pridobil v kratkem času svojega obstanka toliko naročnikov, kot jih „Soča“ nikdar ni imela in to brez tiste očitane nam reklame. Slovenski narod je bister narod in se ne da pitati s tako hrano, kakoršno mu nudi „Soča“, ne mara takega „pozitivnega dela“, kakoršno izvaja njen lastnik in noče podpirati ljudi, ki sramote najzaslužnejše narodne delavce. „Soča“ dosledno vračajo, kdor jo pa še prejema, ne dela tega iz radovednosti, ampak ker je plačal letoletno naročnino in papir se že kako porabi. In to vračanje njenega lastnika peče, hudo peče! Po novem letu pa bo de laško sam prebiral svoje duhteče proizvode. Lastnik „Soče“ je sila občutljiv na možjčku in mi vemo, da danes že obžaluje baš radi te občutljivosti svoje rovanje, vemo pa tudi, da si oni, katere on zagovarja, že nujno žele otresti se tega svojega nadležnega zagovornika.

Končno le še to. Doslej se še nikomur ni posrečilo preriti z glavo skozi zid, pač pa je vsakdo pri enakih poskusih zgubil svojo glavo.

In lastnik „Soče“ je poleg drugega že tudi glavo zgubil!

Pretiravanje. Razum „Soče“ ni ga menda lista na celem svetu, ki bi toliko jadikoval o svojem deficitu, ki bi svoje naročnike zaradi zastankov tolikokrat opominjal, nadlegoval in z advokatom strašil. Leto

za letom ponavljajo se v tem listu iste jemerijade o veliki izgubi, iste groznje z advokatom in tožbo.

Oglejmo si v tem oziru le letošnjo „Sočo“.

13. januarja piše: Dolžnike čakamo le še do konca tega meseca. Kdor list še dobi, mu ga potem ustavimo, vse take zastanke pa potem poterja za nas v to določeni odvetnik. Zastankov je več tisočakov, dočim ima list deficit.

Ali je Gab. konec januarja list dolžnikom tudi res ustavil?

Kaj pa še!

3. februarja piše „Soča“: Dolžniki imajo danes na pasici zaznamovano dolžno svoto do konca leta 1898.

7. februarja čitamo v „Soči“: List smo ustavili že zadnjič 24. naročnikom... Dobili so tudi že odvetnikov zadnji poziv, preden vložijo tožbo. Med temi naročniki ni niti enega, ki bi ne mogel plačati, kajti 6 je veleposestnikov, 1 župnik, 1 odvetnik, drugi so pa tudi dovolj premožni. Tudi do 15. febr. Gab. ni ustavil dolžnikom lista.

Enako prosi ali grozi „Soča“ 11. aprila, 9. junija, 4. julija, 3. 10., 20. in 31. oktobra, 1. in 5. decembra, torej dvanaestkrat v 12 mesecih.

31. oktobra trdi Gab., da so mu naročniki „S.“ in „Pr.“ dolžni le za letos nad 4000 gld. Bum!

1. decembra pa piše, da mu požre „Adr. Post“, kar bi imel dobiti pri tiskarni. Bum! bum!

Komu naj se ne stidi tako pretiravanje, jadikovanje bobnanje in grozjenje?

Ali ni v tem oziru vsak čifutski „Sornal“ ozirniji in taktnejši?

S takim pretiranjem postavlja „Soča“ svoje naročnike v čudno luč, kakor da bi bili oni najnemarnejši plačevalci med vsemi naročniki slovenskih listov.

„Vse po našem zgledu“, očita nam „Soča“. Vprašamo, ali tudi glede na naročnino? Kdo za žep, kdo za narod?

Zaupnicam skuša „Soča“ opetovano zmanjševati veljavo, češ dobili so jih po pritisku svoje stranke. V Šempasu n. pr. po upljivi župnika, v Svetem križu po vpljivi nehučitelja. Dobro tedaj „Goričani“ imajo po spričevali same „Soče“ vpljiv, kakoršni jim prav Tumovci zavidajo, kateri celo z vpljivom častnega Dornberškega občana dr. Tuma niso mogli preprečiti tamošnje zaupnice profu Coroniniju. Zavidajo, obupujejo in modro „zaupnice poslancem prepuščajo“ — v skovanih — dopisih — „zavednosti njih volilcev“. O kisle grozdje!

„Lazniki po poklicu“. Piše se nam: Kdo se ne spominja več, kako je „Soča“ prešla leta vedno mrevarila tiste naše trgovce, ki so hodili kupovat k Orzanu. Imenovala jih je nenarodne koristolovce in je klicala njih slovenske odjemalce na bojko proti njim. Ako bi bila veljala „Sočina“, morali bi bili naši pri Orzanu kupujoči trgovci že propasti.

Tisti lepi mož pa, ki je naše trgovce radi Orzana tako oblastno uganjal v kozji rog, kupoval je med tem sam za svojo hišo pri Orzanu: le kake malenkosti kupil je pri naših, a še za tiste pošiljal je popred povpraševati, je li mu dajo po isti ceni, kakor se prodaja na debelo. Ko so ga nekateri rodoljubi radi tega neobjavnega postopanja oštevali, izgovarjal se jim je, da v kupovanju je jestvin se on ne meša, ker to je opravilo gospodinje in kuharice.

Pred dobro dvema leti je Orzan sam rekel nekemu našemu trgovcu, da G. zasluzi, da bi ga na ulicah k... ker pri njem kupujejo tako napada v „Soči“, sam in njegova mati pa vedno pri njem kupujeta.

In zdaj hoče G. po sili prepričati, ter v zadnji „Soči“ že tretjič povdarja, da je vedno vse pri „svojih“ kupoval.

Ako bi G. tudi kake izjave proti temu izsilil, vendar je res tako, kakor je tu povedano.

Onim Čepovancem, kateri so si belili glave, kdo je pisal v „Gorico“ dopis iz Čepovana, ter nosijo proizvode svojih zlobnih fantazij v „Sočino“ uredništvo, bodi povedano, da označenega dopisa iz Čepovana ni pisal noben profesor.

Ker ne morejo ovreči resnične vsebine onega dopisa, stikajo po dopisniku, da bi ga sramotili in blatili. Kakoršni možje, tako delo. —

Uredništvo „Gorice“.

Pojasnilo. Naprošeni smo bili od neke strani naslednje pojasniti:

Pred nekaj časom je prinesla „Soča“ novico, da je Kadenaro, kurat v Tribuših bil obsojen v Tolminu na tri tedne zapora, ter si vzel za zagovornika dr. Luzzatta.

Tu bodi povedano, da je bil Kadenaro pri c. kr. sodnji v Tolminu sicer obsojen, ker ni hotel sprejeti na vnebohod, 11. maja 1899, po maši javno pred cerkvijo, vprico vseh ljudi, nekoga odloka od občinskega obhodnika Matevža Erjavca. Le ta je dal zaupnico dr. Tumi in „Soči“ ob enem z nekim Klemenčičem, kojega zastopa dr. Triller.

A pri c. kr. okrožnem sodišču v Gorici dne 25. novembra 1899, je bil Kadenaro popolnoma oproščen. Sodili so 4 gg.

c. kr. sodni svetovalci. Kot poslušalci so bili navzoči mnogi odvetniki slovenske in italijanske narodnosti. G. A. Luzzatto je delal v svojem izbornem zagovoru čast sebi, okrožnemu sodišču in celi Gorici. Malo časti pa je pustil tožitelja pokroviteljem — zagovornikom. Sapientisat.

Gabršček contra Medvešek. V „Slov. Narodu“ čitamo, „da je Gabršček odstopil od tožbe vsled intervencije naprednega učiteljstva v Ljubljani in narodno napredne stranke, da odpade klin mej učiteljstvom in „Sočino“ stranko.“

Poštni promet po Soški dolini je toliko narasel, da pošta ne more vsega blaga prevažati. Na Goriški pošti ostajajo paketi dan za dnevom, ravno tako na večjih poštah v Soški dolini. Ker z zaostajanjem pošiljatev trpe ljudje mnogo škode, bilo bi jako umestno, ako bi poštno ravnanje dodalo vsakemu poštnemu vozu še drugi voz samo za prevažanje blaga. — Kakor nam poročajo, je gosp. poštni nadoskrbnik goriški že stavil poštni direkciji v Trstu enaki predlog.

Iz Standreža nam poročajo, da je c. k. namestništvo v Trstu zavrnilo rekurz proti zadnjim občinskim volitvam ter da se konstituira novoizvoljeno občinsko zastopstvo prihodnji teden.

Burja. Zadnje dni pretečenega tedna smo imeli tudi v Gorici nenavadno hudo burjo in z njo je prišel tudi jako občutljiv mraz. Termometer je kazal 2 1/2 stopinji pod ničlo. Danes celo sneži.

Posebno paje razsajala burja po Krasu in na Vipavskem. Celo poštni promet je bil ustavljen za nekaj časa, na Krasu je tudi precej močno snežilo. Železnični vlaki so imeli večurne zamude.

V Trstu je tudi snežilo, burja pa je bila tam tako močna, da je podrla v mestu več ljudi na tla, ki so se poskovali telesno več ali manj. Posebno razburkano je bilo morje.

Več parnikov, z ljudmi in z blagom, se je moralo zasedati v luki pri m. Andreju, ker se niso mogli približati h kopnemu. Potniki so morali ostati na parobrodih.

Iz Ozeljana nam pišejo: Pri nas že nad eden mesec strajajo kužne bolezni. Imeli smo več dni šolo zaprto.

Meseca novembra sta umrla eden šolar in ena šolarca, stara od 7 do 8 let. Govorilo se je, da so otroci bolehalo za davico. Umrla pa pravijo, da sta na prehladu, ali na bolezni v žrelodu. Zdjaj se zopet govori, da imamo v vasi škarlatinko in mačuh. Na sv. Miklavža dan je uradna komisija desinticala po vasi in iskala pravo bolezen — prezgodaj ali prepozno, kdo ve? Šola je zopet odprta.

Nalezljive bolezni v postojškem političnem okraju še niso ponehale.

Do sedaj je obolelo na Ošpicah 1305 otrok. Od teh jih je umrlo 46. Tudi škarlatinka in davica nastopata še precej močno. V Vipavi so se pa prikazale koze.

Razglas. Podpisani deželni odbor naznanja s tem, da je podelil pobiranje deželnih davščin, ki so določene za leto 1900, in sicer po 1 krono od vsacega hektolitra na drobno potočenega piva, po 36 vinarjev od vsacega litra na drobno, to je izpod 56 litrov potočenih žganjin, navedenih v I. členu B II. točka 1 zakona od 18. maja 1875 (drž. zak. št. 84) razun špirita in pokvarjenega vina in po 20 vinarjev od vsacega na drobno (izpod 56 litrov) prodanih žganjin, omenjenih v 2. točki istega zakonovega člena, za celo deželo g. Josipu Gorupu iz Trsta. Zapanstva so povabljeni, da objavijo to v svojih občinah, posebno pa dotičnim obrtnikom.

Pred porotniki v Inomestu bode sedel dne 15. t. m. bivši mestni kravji doktor, Adolf Codermatz, 16. t. m. pa bivši odgovorni urednik „Sentinelle“ Andrej Corsig.

Nesreča. Na Homcu (županstvo Sedlo v Kobaridskem Kotu) je posekana smreka zmečkala osemletnega šolarja. Pogrešali so ga opoldne 7. t. m.; našli so ga pa šele drugi dan po napornem iskanju (8. je snežilo cel dan.) Rajni je najbrže smolo spravil, pri tem se je pa smrekovi hloh zgenil, ujel ga za tilnik in stisnil.

Pokopali so ga 9. na borjanskem pokopališču, ker je bil doma iz Borjana.

Železniški tovarni listi. Od 1. januarja 1900 naprej se uvedejo novi železniški tovarni listi. Stari tovarni listi se pa lahko zamenjajo z novimi in sicer brezplačno do 31. marca 1900 l. To pa le tedaj, ako niso popisani, in niso še preskrbljeni s privatnimi pečati. Ako so pa popisani in na njih priloženi privatni pečati, in se ne morejo rabiti za prevoz blaga, potem je treba plačati pri zamenjavi vsaki novi tovarni listi eden vinar.

Listnica uredništva. Dopisnikom iz Komna, Kanala, Volčjegrada in Oblok: za današnjo številko prepozno došlo. Prihodnji!

Točnost Amerikancev. Neki ameriški list piše: V ponedeljek je namig-

nilo neko tukajšnje dekle ptujcu z robcem in v torek je bila že poroka. V sredo mu je namignila z metlo in v četrtek, je mož vložil tožbo za ločitev. Tako se godi v dobi elektrike.

Izjava.

Podpisani izjavljamo v imenu vseh prvaskih soudeležencev na znanem šentpeterskem shodu na opetovano trditve v g. Gabrščekovi „Soči“ št. 97 v odgovoru g. J. Mozetiču, da ni za nas še nikdar kdo kaj pričel v takih slučajih, dasi smo se udeležili večkrat že različnih shodov, kajti tja nas je vodilo le naša narodna zavest in dolžnost.

V Prvačini, 11. decembra 1899.

I. Orel, Jurij Furlani, A. Kozum, V. Tušar, Franc Gregorič, Vinko Gregorič, A. Furlani.

Poslano.

Urednik Gabršček v Gorici je priobčil v „Soči“ debelo klobaso, skoraj tako debelo, kakor so laži, ki se navadno valjajo po predalih „Soče“ in „Primorca“. S tem pa ta izvoljeni poštenjak dokazuje dvojno velikansko domišljavost in brezmejno predrznost v trditvah, da ga huje ne karakterizujemo.

Kar modra glavica Gabrščekova skuha, naj bi imeli vsi za golo, čisto resnico, akoravno se ravno nasprotno jasno dokaže. Vrhu tega naj bi vsi molčali, ko njegova lista prodajata debele laži po predalih.

E ungue leonem, po krempljih se spozna leva, po pisavi ljubeznjivega poštenjaka, Gabrščeka. Wo Argumente fehlen, da fängt das Schimpfen an. Ko si izvoljeni poštenjak Gabršček ne ve drugači pomagati, mu služi njegov slabo prosluli psovnik.

Ne pade mi na um, pa tudi nimam niti volje niti časa, se pobliže pečati z budalostnimi tega neposvečenega poštenjaka. Primaruha... si je ta poštenjak mislil, vržem par obrabljenih fraz in brezstidnih psov, pa sem opral lažnjivega zamorca.

Ko sem mu točko in točko dokazal, da njegova lista laži prodajata, je stisnil zopet rep med nogi, ter se skušal izmuzniti po znanem njegovem zvitarskem načelu: namen posvečuje sredstva.

No temu ljubeznjivemu „liberaluhu“ (tako se namreč samega sebe imenuje da bi se ga vsi prestrašili, pa se ga vsejedno nobeden ne boji) priporočam, naj prebere še enkrat neskončno dolge in dolgočasne članke svojega pobratima, potem bo spoznal, da sem ložej šel brez skrbi maševat, nego on h spovedi, ker sem resnico pisal, pri kateri tudi ostanem. Na surovosti ne odgovarjam. Zame je zadeva končana, ako hoče poštenjak Gabršček še dalje pisati, slobodno, mu ne bodem odgovarjal. Pika.

Vogersko, 9. dec. 1899.

A. BERLOT, župnik.

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23. v hiši g. dr. Lisjaka.

priloga častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge - Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. - Petrolij v zaboju. - Sladkor razne vrste. - Moko številko 0, 1, 2, 4, 5. - Več vrst rajža. - Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Razpošilja blago na vse kraje - Cena primerna. - Postrežba točna.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjovec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goruzice (Saut.) Ciril - Metodovo kavo in Ciril - Metodovo milo ter drugo v to široko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z oddličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin,

gorca v Semeniški ulici št. 1 v lastni hiši, kjer je „Trgovska obrtna zadruga“.

CENIK

šolskih, pisarskih in raznih drugih potrebščin.

Papir: uradni, zavoj (250 pol) od gl.	1.25
predpisni, " " " "	0.70
pisemski, " 200 " " "	0.60
Zavitki (koverti) 100 " " "	0.20
Šolske pisanke " " " "	0.65
Risanke " " " "	1.70
Sušilniki " " " "	0.08
Ploščice " " " "	0.06
Pisala, škatala " 100 " " "	0.25
Ravnila, dvanaajstoriča " " " "	0.14
Gobice za ploščice 100 " " "	0.80
Peresa škatala (144 peres) " " "	0.25
Svinčniki, dvanaajstoriča " " "	0.06
Tinta, 12 steklenic v škati " " "	0.45
" 1 liter v steklenici " " "	0.35
Knjige, vpisne " " " "	0.04
" molitvene " " " "	0.12
Podlovice, svete 100 " " "	0.30
Mošnički za denar " " " "	0.10
Nožiči " " " "	0.15

1. t. d. vse po najnižjih konkurenčnih cenah.
P. s. Šolske pisanke izdeluje zdaj v svojem področju in imajo mnogo lepši papir in boljši ovitek nego dosedanje.

Za naročila priporoča se najljubšeje v Gorici, Semeniška ulica št. 10.

G. Likar.

Ivan Katnik

gostilničar pri

ZLATEM KRIŽU

Kapucinska ulica h. št. 2.

Priporoča se slavnemu občinstvu v Gorici in z dežele na mnogobrojen obisk - Toči pristna bela in črna vina, ter postreže vsak čas prav z okusno pripravljenimi jedmi

Špedicijska poslovница

Gaspar Hvalič v Gorici

v ulici Morelli 12

se toplo priporoča Slovincem v Gorici in z dežele

ima zapet voz za prevažanje polštva.

Trgovina z jedilnim blagom

G. F. Resberg v Gorici,

v Kapucinski ulici št. 11

ter podružnici na Kornu št. 2

priporoča tole blago:

Sladkor - kavo - riž - mast - paper - srače - olje - škrob - jecmen - koruzno prinesa - moko - gris - drobnje in debele otrobe - turšice - zob - sol - moko za pitanje - kis - žrplo - cement, bakreni ritrijol itd.

Zaloga pristnega dalmatinskega žganja na debelo ter pristnega črnega in belega vina.

C. kr. privil. kroji v moji zalogi Cinguli vsakateremu razumu masne kupe zavrtnice ljivi kroji obleke vsake mode. Dobivajo se za čestito duhovščino.

M. POVERAJ

trgovec na Travniku št. 22 I nadst.

Bogata zaloga vsake vrste blaga, gotovih oblek, perila in vseh spadajočih priprav za obleke vsakega stanu.

Novo blago došlo za spomladansko in letno sezono iz avstrijskih in angleških tovarn. Dobivajo se novi patentirani hlačniki na pasih; ni treba več gumbov, tele hlačniki so jako pripravni.

Sprejemajo se naročila za izdelovanje oblek, tudi za dame fineje vrste po vsaka teri zahtevajoči modi.

Kdor ukupi pri meni blago mu je prosto dati delati kjer hoče, ker pri meni je delo nekaj dražje, ker se šiva večinoma z rokami. Blago in izdelane obleke so tako po ceni da ceneje ni mogoče zahtevati. Obleke za dečke od 3 do 10 let stanejo 1 glđ 50 kr.

P. Drašček
trgovec z jedilnim blagom
v Stolni ulici št. 2. v Gorici
(tam, kjer je tobakarnica)
priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele.

Prodaja kavino prineso iz tovarne **ARNOLD & GUTMANN** z Dunaja. Zaloga žveplen družbe sv. Cirila in Metoda.

Anton Pečenko

Vitna ulica 8 - GORICA - Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz v-pavskih, furlanskih, brisških, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 50 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Bogato zalogo vseh lončarskih in porcelanastih izdelkov in steklenic

ima
ANTON KOREN

v Gorici, v Gosposki ulici št. 4.

Velika izber:

kroznikov, skled, skledic, lone v in lončekov.

Vsakovrstne svetilnice za petrolej in olje. Zaloga nožev, vilic in podstarkov.

Vsakovrstne šipe in zrcala.

Riže in vklada šipe za okna. Priročje po naročilu priproste ali ukusne okvirje za podobe in zrcala.

Cene zmerne, postrežba točna.

TEODOR SLABANJA

srebrar

v ulici Morelli 12 - GORICA - ulica Morelli 12

strelavode iz bakra po najboljših iznajdbah. Ilustrovani cenik franco in zastouj.

Da si pa macejo tudi bolj reene cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje im to zgoraj omenjeni s tem, da jim je pripravljena napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko toloži.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!

„Narodna tiskarna“ v Gorici

ulica Vetturini št. 9.

je preskrbljena s povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem. Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in papir, posetnice razne velikosti in oblike s zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„Gorico“, ki izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah (zjutranje in večerno) ter stane za mesec december tega leta samo 20 kr.

Z novim letom prične tiskati

„Narod“, ki bo izhajal dvakrat na mesec ter veljal celoletno 1 krono in 60 vinarjev, polletno pa 80 vinarjev. Kdor naroči 10 iztisov pod enim naslovom, dobi 11. po vrhu.

Z novim letom izdá

„Narodni koledar“, ki bo obsegal razen koledarskih podatkov in raznega drobiža, poučne in zabavne vsebine ter oglase slovenskih trgovcev in obrtnikov iz mesta in dežele.

Začela je zalagati vsakovrstne tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade.

Že zdaj ima v zalogi sledeče cerkvene tiskovine:

1. Nota pro denuntiationibus faciendis;
2. Nota pro denuntiationibus factis;
3. Račun (3 pole) slovenskem jeziku;
4. Testimonium status liberi;
5. Testimonium doct., relig. et baptismi;
6. Fides matrimonialis;
7. Fides natiuitatis et baptismi;
8. Fides mortis et sepulturae;
9. Status animarum;
10. Liber matrimonii rum;
11. Liber baptizatorum;
13. Liber defunctorum;
13. Spovedni listki.

Vse druge tiskovine so v tisku, na kar opozarjamo sl. županstva in dr. urade.

Priporoča posetnice

Se ne boji konkurence